

IMPRIMÉ

AVKO Studio

Nashua + Loh

Herrn Dr.J.Kunst
Indisch Institut
Afdeling Volkenkinde
Linnaeusstraat 2a
A m s t e r d a m 2a
Holland

Rag Marwa

1.

Tien jaar geleden kwam er een gramfoonplaat uit, ^{onder de naam} die heette klassieke muziek uit Pakistan. Daarop waren twee jonge ~~xxxxx~~ ^{zangers} te horen, Nazakat Ali Khan en Salamat Ali Khan, ~~die~~ ^{die} ~~tesamen met~~ twee begeleiders op trom en een strijkinstrument resp. 26 en 24 jaar oud ~~toen~~, ^{die} ~~xxxxxxx~~

Voor veel mensen in het westen ~~was~~ ^{was} dit de eerste ~~en~~ kennismaking met de klassieke zangkunst van het Indo-Pakistaanse subcontinent.

De instrumentale muziek ~~xxxxxxx~~ uit dit gebied is nu onderhand al zeer bekend hier: bijna iedereen heeft wel ^{er} van de sitar en de tabla gehoord, maar de zangkunst, die eigenlijk het belangrijkste is, heeft nog maar weinig aandacht ~~kunnen~~ ^{als} gekregen.

Kort geleden echter bezochten vier ~~Pakistaanse~~ ^{Nazakat en Salamat} musici voor het eerst het westen en ~~xxxxx~~ gaven ook enkele concerten in Nederland, ~~dank~~ ^{als} zij het enthousiasme van enkele mensen die zo gefascineerd waren door de platen die zij van ~~xxxxxxx~~ de gramfoonplaten die zij van hen hadden gehoord. De opnamen, die gemaakt werden tijdens ^{en} ~~een~~ ^{als} speciaal door de Vpro hiervoor georganiseerd concert, wil ik nu met een enkel woord bij U inleiden.

~~Ik~~ ^{als} zou U willen vragen om ~~i~~ ^{als} ik hoop dat U echter vooral goed wilt luisteren naar de. Het is immers zo dat sommige mensen het meeste genieten als zij de muziek gewoon over zich heen laten gaan en zich laten meeslepen door de stroom van klanken. Andere mensen zijn ^{er} meer rationeel ingesteld en willen graag weten wat zij horen, waar het om gaat. ~~Ik~~ ^{als} wil U daarom Ik wil daarom proberen om voor deze ~~xxxxxx~~ mensen voor diegenen die dit graag willen enkele aanknopingspunten te verschaffen, zodat zij bepaalde fasen in deze muziek zullen herkennen. ~~Raxkxxxxxx~~ U zult dan merken, dat, hoewel deze muziek gebonden is aan een aantal strikte rationele wetten, ~~dat~~ ^{en} dank zij het talent van de uitvoerende kunstenaars hierin toch een grote ruimte is voor de expressie van het gevoel in alle schakeringen.

Allereerst het fundament: het gaat hier om improvisaties en variaties op ~~traditioneel~~ vastgelegde grondthema's voor de melodie, de zogenaamde raga's en grondschema's voor het ritme, de zogenaamde tala's.

In het programma van vanmiddag krijgt U twee uitersten te horen: allereerst een ~~uitvoering~~ ^{interpretatie van de} in de rag Marwa, een ~~xxx~~ uitvoering in de strikt klassieke, ernstige stijl: ~~daarna~~ ^{die khayal genoemd worden} een korter stuk in de rag Pahari, een zogenaamde thumri, dit is een licht-klassieke stijl.

De rag Marwa is slechts gebaseerd op 6 noten in het octaaf. Voor het gemak vanaf de grondtoon C gerekend is de tweede trap verlaagd, dus een des, de vierde trap verhoogd, dus een fis en de ~~kwint~~ ^{vi} vijfde trap, de ~~kwint~~ ^{vi}, ontbreekt. Daarbij krijgt de tweede ~~trap~~ ^{trap} de meeste aandacht ~~en~~ ^{en} dit wordt ~~in~~ de vadi genoemd ~~en~~ tijdens zijn concert vertelt de zanger dan ook dat dit een "major note" is, waarmee hij bedoelt dat ~~dit~~ op deze noot veel nadruk wordt gelegd. De zesde ~~trap~~ ^{trap}, is de samvadi, die hij de "sporting note" noemt; de samvadi is de tegenhanger van de vadi. ~~xxxxx~~

Voorbeeld

~~De rag Marwa wordt bij voorkeur op een bepaald~~

~~Elke raga wordt drukt een eigen~~

~~Het woord raga is verwant aan het woord kleur, het~~
 Elke raga heeft zijn eigen karakteristieke gemoedstemming en ~~het~~
 een bepaald uur van de dag waarop hij bij voorkeur ten gehore
 moet worden gebracht. Zo hoort de rag Marwa bij het eind van de
 middag, ~~bij het schemeruur~~ ^{te de avond} De ~~gemoed~~ stemming in de rag Marwa is
 zeer merkwaardig: ~~er zit een zekere spanning en verwachtingsvol~~

~~xxxkxxx~~ de raga is geladen met spanning, wat misschien wel in verband
 te brengen is met het feit, dat de ~~xxx~~ noot ^{des}, die zo dicht bij
 de grondtoon ligt zoveel nadruk krijgt, waardoor ~~het~~ er als het
 ware een geladen ~~krachtveld~~ ontstaat tussen deze twee noten: ~~xx~~
 voor ons gehoor ~~hinkt~~ ^{werfelt} deze raga ^{fitse} op twee verschillende grondtonen!

✓
 Veel is improvisatie van het moment ~~xxxxx~~ in de klassieke muziek
 van Pakistan en India, maar lang niet alles. In de opname van Marwa
 die U zo dadelijk gaat horen zijn twee ~~xxx~~ composities verwerkt,
 die als uitgangspunt dienen van de variaties. De eerste zet na een
 korte vocaliserende inleiding van ongeveer anderhalf minuut in in
 een zeer langzaam tempo van 16 tellen. Dit tempo is zo langzaam dat
 het een hele minuut duurt voordat een cyclus hiervan voorbij is.
 Dit maatschema heet Ekwai tal. Het tempo wordt echter in de loop van
 zo'n elf minuten wel iets opgevoerd, maar dan vindt ~~er plotseling~~
 een overgang plaats naar een snelle compositie in een snelle versie
 van een maatschema van 16 tellen, dat ~~tantal~~ wordt genoemd.
 Deze ~~ox~~ snelle compositie is een zogenaamde tarana; De tekst hierbij is
 merkwaardig: het zijn lettergrepen, die ~~refereren~~
 de aanslagtechnieken van verwijzen naar bepaalde instrumentale
 technieken, bijv. aanslagen op de vina of de sitar, ~~snaarinstrumenten~~
 of op de trogetokkelde snaarinstrumenten:
 Zo ~~xxxxxxx~~ vangt deze compositie aan met: ta na dir dir na dir
 dim dim dim

voorbeeld

Een van de meest interessante manieren waarop deze composities worden
 gevarieerd is door de zogenaamde tans, de snelle loopjes.
 Er zijn allerlei soorten tans, en in het concertx laat Salamat Ali
 Khan er een aantal na elkaar horen: variety of tans:

Zo zijn er loopjes die binnen een octaaf plaats vinden, van laag
 naar hoog en weer terug: ~~zg.~~ sapat tans
 Dan zijn er de loopjes met herhalingen van de noten erin: halak tan
 Dan zijn er loopjes waarbij elke noot met andere noten versierd wordt
 de murki tans en vervolgens tans waarbij elke noot met een glissando
 versiering wordt uitgevoerd: de gamak tans en tenslotte de tans
 waarin bepaalde noten met veel expressie worden gezongen: de pukar
 tans, pukar betekent het aanroepen. Dit laatste en de snelle octaaf
 tans zijn specialiteiten van de traditie waaruit Nazakat en Salamat
 stammen. ^{afn. opzicht}

voorbeelden.

met een ~~romantische~~ ^{climax} wordt tenslotte de uitvoering
 afgesloten. ^{waarin een verblijvende karakteristiek}
 wordt ten toe gespuurd

~~Er is nog een ding waar ik U speciaal op wil~~

~~Nxxxxxxx~~ Voordat U nu naar deze opname gaat luisteren wil ik U nog iets vertellen over de gebruikte muziekinstrumenten:

De belangrijkste zanger, Salamat Ali Khan ~~xxxxxxx~~ ondersteunt zijn zang op een soort zither, die swaramandala wordt genoemd. De snaren hiervan worden gestemd in de toonschaal van de betreffende raga. De oudere broer, ~~xxxxxxx~~ laat onafgebroken een ~~grondaccorde~~ horen, ~~xxxxxxx~~ van grondtoon, octaaf en ~~zede~~ *sest*

same gekeld uit *geteld*
~~teap~~ Dit wordt gespeeld op de tanpura, een snaarinstrument, waarvan de snaren heel lang doorklinken.

dat 2
Als begeleiders hadden de zangers twee topartiesten van de nationale Pakistaanse radio omroep bij zich, n.l. Ustad Ghulam Mohammed op de sarangi, een ~~xxx~~ strijkinstrument met zeer veel resonantiesnaren, snaren die meetrillen met de tonen gespeeld op de Hoofdsnaren. En Shaukat Hussain Khan op de tabla, twee veltrommen, die door een speciale bewerking van de vellen en door verschillende manieren van aanslaan met de vingers en handpalmen een bijna eindeloze variatie van klanke kleuren ~~xxxxxxx~~ mogelijk maken.

Alle improvisaties moeten altijd weer uitkomen op de juiste plaats in het ~~ritmisch~~ maatschema, meestal het hoofdaccent, de sam.

De functie van de sarangi is ~~xx~~ ook merkwaardig: deze speler moet over een enorme ~~strijk~~ slag, of in dit geval liever strijkvaardigheid beschikken: hij moet ~~onmiddellijk naspelen~~, wat de zanger zojuist heeft uitgeproberen de improviserende zanger op de voet te volgen. Een speciale attractie van het samenspel tussen zanger en sarangi of tussen zanger en tabla is het spel van vraag en antwoord: sawai jawab. U hoort hier even een voorbeeld van:

~~xxxxxxx~~

Maar luistert en geniet U nu zelf van deze prachtige uitvoering in zijn geheel:

V

Het is niet moeilijk om te volgen welke noten een Pakistaanse of Indiase zanger zingt: ze zingen namelijk vaak de namen van de betreffende noten als tekst. Als U dus weet dat do re mi fa sol la si do ~~in India~~ gelijk staat met sa re ga ma pa dha ni sa, dan kunt U het helemaal dan weet U precies waar U aan toe bent. Dit is het duidelijkste te horen in de zogenaamde sargam tans: loopjes waarbij de betreffende notennamen gezongen worden.

voorbeeld

13. Janak tan ste teclust

14. Sawar jawale singer + tabla

~~reedst~~ "concert"

maatschappij alleen

wending

tenghon p. j. 1ste

tel of maatschappij

15. 4 Shaw 3 3 + 3 X 2 + 3

Speciaalwerk

Stamm reune cloude
horte alay sarengi ~~rustig~~ undig
inter rang vocalise accler

schal sa ne ma pa ni sa
homel

c d f g bes ~~bes~~
7 verlegd her
vrij c.

geen teks

3 delen handvol doet als

- a) bilambot hyl refrein ghumra 14
- b) barabar hyl i modhya ghatvagd
- c) tarana